

[דף סיכום בחינה](#)

מזהה בחינה: 001000273391 מזהה סטודנט: 258620

שם קורס: ילדים במשפט

מספר שאלה	ניקוד מירבי	ציון
1	50.00	49.00
2.1	20.00	20.00
2.2	30.00	27.00

ציון בחינה סופי : 96.00

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

***** לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "גיבריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat *****

מבחן תשפ"ג 2023 – קורס ילדים במשפט

99-9102-01 | עו"ד ד"ר איריס עדניה נץ

סמסטר ב'

מועד א'

משך הבחינה: שעתיים

ללא חומר עזר מלבד הנספחים המצורפים לבחינה ומופיעים בלשונית נספחים

חומרי עזר מותרים (מצויים בנספחי הבחינה):

אמנת זכויות הילד, חוק הנוער (טיפול והשגחה), חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), חוק אומנה לילדים, סילבוס הקורס.

בהצלחה!

לכאורה, לפנינו יש 3 אפשרויות. אימוץ, אמנה או החזרת הילדים להורים.

ראשית ננסה לבחון מה **טובת-הילד**: לפי ס' 3 לאמנה לזכויות הילד (להלן: "**האמנה**"). טובת הילד הוא הערך הראשון במעלה, ובבואנו לבחון מה טוב עבור הילדים עלינו לבחון מה טוב עבורם בהווה ובעבר. גם בארץ ועדת רוט-לו אשר הוקמה לאחר הכרת ישראלית באמנה המליצה להכיר בטובת-הילד כערך עליון ולפרש את החוק-הישראלי על פיו.

במקרה זה, נראה שטובת-הילד להצליח בהווה ובעיקר בעתיד, תוכל להתקיים רק אם הילד לא יהיה בבית, שם אין לו את הכלים להצליח בגלל שהורים לא באמת יכולים לספק להם את צרכיהם כנדרש. השאלה שתשאל האם עדיף אימוץ או אמנה, נרחיב בזה בהמשך.

שני, נבחן את **הזכות-לחיים** - הזכות לחיים מעוגנת בס' 6 לאמנה רוצה להבטיח שהילד יוכל לחיות, ושהחיים יהיו בתנאים מינימליים, גם ס' 26 לאמנה דורש שיהיה ביטחון סוציאלי לילדים, (ואולי אף ס' 24 הזכות לבריאות). נראה, שחיים תחת ההורים הנ"ל לא יוכלו להביא את הילד לחיים בתנאים נאותים ומספקים. הזכות לחיים עלולה להיפגע, והואיל וזאת אחת מהזכויות החשובות ביותר, לדעת, יש לתת לה משקל רב.

שלישית, עקב היותם **בעלי צרכים מיוחדים**, לפי ס' 23- לאמנה עלינו להיות "יותר עירניים" שזכותם לא תיפגע, ובמצב-הנוכחי, שהיה אצל ההורים תפגע בהם.

נציין, שהואיל והילדים קטנים מידי, אין באמת אפשרות לשאול את דעתם וע"כ **הזכות-להשתתפות** (להביע ולהשפיע) פחות יכול לבוא לידי ביטוי. כמו כן לא נראה שיש **פגיעה בזכות-לשוויון**.

האם יש לתת משקל **לזכות של ההורים לגדל את הילד וכן לזכות של הילד לגדול תחת הוריו?** (ס' 5 ו-9 לאמנה בהתאמה, וכן ס' 5 לחוק הנוער (טיפול-והשגחה). (להלן "**חוק-הנזקקות**"). לכאורה בוודאי. זה זכות חשובה מאוד, אך זה יכול להתקיים רק כאשר יש יש סיכוי סביר שההורים יצליחו לגדל את הילד, ורק כאשר אין ברירה מוצאים אותם מבית ההורים. מקרה זה אולי דומה **לפס"ד פרדס-חנה**, שם, קבע **השופט הנדל** שנראה שלאחר נסיונות רבים לא באמת ניתן להשאיר את הילדים, מאחר וממכלול הנתונים נראה שאין להם את הכלים להצליח לגדל את הילד. פה, ההורים לא הצליחו ולא מצליחים לטפל אין הילדים, ואין מנוס אלא להוציאם מביתם.

במקרה דנן, נראה שהילד עונה להגדרה ילד נזקק לפי ס' 2(2) לחוק-הנזקקות מאחר וההורים לא מסוגלים לטפל בילד וכן לפי ס' 2(6) לחוק-הנזקקות מאחר ויכול ושלום-הילדים דורש זאת, מאחר וטיפול כזה של ההורים, במצבם של ההורים - מסוכן להם. ועל-כן, רשאי ביהמ"ש לפי ס' 3(4) לחוק-הנזקקות להוציא את הילד מהבית אם אין ברירה וכמו שהסברנו בהרחבה לעיל. ועל כן ביהמ"ש רשאי לאשר לעו"ס להוציאם מביתם.

אומנם, ככלל שהילדים יותר קטנים כך ביהמ"ש יעדיף להשאירם בבית ההורים (**פס"ד פלונית**) ובכל זאת, בפס"ד הנ"ל היא הייתה בת חודשיים פה הם בני 2 ו-3.5 ופה המצב גרוע יותר מהפס"ד המתואר.

כמו-כן, פה יש **צו-ביניים**. התוקף שלו לפי ס' 13 לחוק הנזקקות הוא ל-3 שנים, צו כזה יכול יכול להינתן גם במצבים שעוד לא הוכחה נזקקות ולפי **פס"ד היועמ"ש**, גם אם לא הוכחה נזקקות, ביהמ"ש רשאי לבחור להוציא את הילדים מביתם אם המצב מחייב זאת, ואין דרך אחרת להשאירם בביתם. להיפך, צו-ביניים יכול להיות כתקופת מבחן. ועל-כן, רק מטעם זה בקשת ההורים יכולה להידחות, כי הצו נותן אפשרות לביהמ"ש להחליט מה קורה בתקופת מבחן הזאת. במקרה דנן, לא נראה שיש להורים אפשרות לקבל את הילדים, כי מצבם באמת רע ואין להם את היכולת להשאירם בביתם, ותקופת המבחן הזאת מעולה בשביל הילדים.

האם נרצה אימוץ או אמנה? - מסקנה

אימוץ משמעותו להוציא את הילדים מחיק ההורים, וזה סוג של מצב בלתי הפיך מבחינתם. זה דבר שנעשה בנסיבות חריגות מאוד ורק כאשר ביהמ"ש משתכנע שאין סיכוי לשינוי של ההורים רק אז הוא יאשר את בקשת העו"ס לאימוץ (לאחר הגשת-תסקיר). מנגד, אמנה זה דבר הפיך, ההורים יוכלו תמיד להגיש בקשות ולנסות לשכנע את ביהמ"ש שמצבם ישתנה לטובה ושהם מסוגלים לגדל את הילדים בעת הנוכחית.

נראה שכדאי פה אימוץ - הילדים הם בעלי צרכים מיוחדים כך שהם צריכים יחס מיוחד ומידי, יותר עיינים, תשומת-לב והיענות לצרכיהם. האמא פגועת-נפש והאבא גם לוקה במחלה בלתי-הפיכה. גם אם ההורים באמת עם כוונות טובות, זה נראה שאין להם את הכלים לגדל את הילדים ומצבם לא יכול להשתנות לטובה. יותר מזה, המפגשים עושים רע לילדים והם נכנסים למצבים רגשיים סוערים. אם טובת הילד לנגד עינינו ואם טאנו רוצים שהם יצליחו בעתיד, עלינו למסור אותם לאימוץ, בלי קשר עם ההורים וזאת למרות הפגיעה בהורים - כי כך המצב דורש.

כמו-כן נעדיף שהאחים יהיו ביחד כי ניסיון העבר מלמד שזה נותן להם יותר כוחות ויותר נוגן כלפיהם ולכן נעדיף שישארו יחד.

מסקנתי, לאור-האמור לעיל, שטובת הילדים תהיה אם נמסרם לאימוץ יחד, במשפחה חמה שתתן להם כלים להצליח, ובהתאם לס' 21 לאמנה.

תשובה יפה ומפורטת!

49/50

ר' נפגעה וכתוצאה מכך נכנסה לדיכאון, בעיות אכילה וכו', אלו מדדים שמעידים על ילדה שעברה תקיפה מינית כפי שאכן ארע. ננסה לבדוק מה ניתן לעשות. ולכן נתייחס אליה **כנפגעת עבירה**

ראשית נבחן את טובת הילד (ס' 3 לאמנה) השיקול הראשון במעלה- במקרה זה טובתה היא חזרה לחיים תקינים, זה יכול להיעשות במספר דרכים כמו שנפרט להלן אבל וודאי לא נשאיר את המצב כמו שזה ולכן נרצה שתהיה פה התערבות כלשהיא.

הזכות להשתתפות- נרצה לשמוע את דעתה של הילדה. יש לה את הזכות להביע את עצמה ולהשפיע. ככל שהילד יותר גדול כך יש יותר רצון להקשיב לילד ולתת לו את האפשרות. פה היא בת 15 ויהיה כדאי לשמוע גם את דעתה באשר להליך.

הזכות לחיים (ס' 6 לאמנה)- אנורקסיה היא מחלה שיכולה להוביל לסכנת חיים, וזה כשלעצמו סיבה להתערב

הזכות להגנה על הילד- יש לילד זכות לפי ס' 32 לאמנה שבה המדינה תישא באחריות על ילד נפגע עבירה, לרבות עבירת-מין ולתת לילד אפשרות להשתקם בעזרת המדינה ובכל כלי אפשרי אחר.

ראשית, נראה שס' 2(6) בחוק-הנזקקות יכול להתקיים כאן. יש חשש ממשי לשלומה ועל כן נרצה להכיר בה כנזקקת לצורך טיפול ושיקום.

ס' 3(3-5) לחוק האזרחות נותן אפשרות לביה"ש להורות לעו"ס לקחת אחריות על הילד, הוא יכול לעקוב אחרי מצבו ולבדוק מה ניתן ואיך ניתן לעזור לה לצאת ממצבה הרע. בנוסף, ביהמ"ש יכול גם להורות על טיפול לילדה, זה יכול להיות טיפול תרופתי במקרים קשים, או טיפול ע"י פסיכאטר, פסיכולוג וכד'. כפי שמופיע בס' 3 לחוק-הנזקקות.

נאמר, שיש גם לבדוק היתכנות האם הילדה מסכימה להליך עם הפוגע. ראינו שבמקרים רבים זה דווקא עוזר גם לנפגע ואחרי שהם רואים שמכירים בפגיעה שלהם זה עוזר להם מאוד לחזור לעצמם, ולכן כן כדאי לבדוק גם את ההליך הזה. זה הליך שיכול לעשות צדק גם עם הפוגע וגם עם הנפגעת ואם יש היתכנות לכך נרצה לקדם זאת. בחלק הבא נרחיב יותר איזה אפשרויות יש בזה וזה יכול להיות רלוונטי גם פה.

רק במקרים קשים כאשר נשקפת סכנה לחייה רשאי עו"ס בהמלצת ביהמ"ש (וביהמ"ש יכול אף להורות בעצמו) על מעון רגיל או נעול בשביל שהילדה לא תפגע בעצמה וכד', זה נעשה רק כאשר אין אפשרויות אחרות. העדיפות היא לא להגיע לזה.

ראשית, לפי ס' 9(ט)(2) לחוק הנוער-פלילי יש חובה ליידע את הקטין על זכויותיו. ובהם: שהוא יכול להיוועץ עם סגור, שהוא יכול להיות בנוכחות הורים או קרוב משפחה אחר אם לא הצליחו להשיג את ההורים במאמץ סביר (כל עוד הם לא מפריעים). במקרה זה, המשטרה לא הודיעה על כך לקטינים ולכן זכויותיהם נפגעו בצורה קשה. הבאנו בשיעור מחקר שב-40 אחוז מהודאות הקטינים הם הודאות שווא, בגלל שהם בלחץ גדול והם לא יודעים איך להתמודד עם הסיטואציה וניתן לפתותם בקלות להודות. ולכן נטען כי לא ניתן להשתמש בחומרי-החקירה כי זכותו של הילד נפגעה ואולי זו הודעת שווא. **יפה**

שנית, לפי ס' 12(א) יש זכות לקטין להליך שיקומי ולכן לפני שנמשיך בהליך פלילי דבר אשר גורם רישום פלילי, עלינו לוודא שאכן לא הייתה היתכנות לשקמו. נציין, כי קצין מבחן חייב לנסות לבדוק אם אפשר לנסות לשקמו, ולא רק רשאי. ועל כן, נרצה לתת לילד צ'אנס ע"י טיפול.

בפס"ד משרד-החינוך ראינו שביהמ"ש מסתכל בחומרה על כך שלא מוצו ההליכים או שההליכים לא נעשו כרצוי. במקרה זה שזה לא נעשה נרצה למנוע את הגשת כתב-האישום.

בנוסף, נרצה להעביר את ההליך הזה לכיוון האזרחי כפי שהחוק מאפשר לנו (הליך חלופי ס' 12 לחוק הפלילי). הליך זה במידה והוא מצליח מונע את המשך ההליך ונותן לילד את האפשרות להשתקם בעתיד, וכסגור, הייתי מנסה לדחוף לכיוון הזה. תהליך זה לא קיים בעבירות-מין, אבל בעבירות-מין ברשת זה קיים, כמו-כאן.

אפשרות אחת קד"ם (קבוצת דיון משפחתית)- הליך זה יכול לעזור לילד להשתקם, והוא יכול להעשות רק אם הנפגעת מסכימה להשתתף בהליך, ורק אם הילד מוכן להודות וכן הוא מתחרט על מעשיו. קצין-המבחן יסביר לילד בלשונו את ההליך ויסביר לו מה המשמעות (ס' 12א(ב)(2-4) לחוק הנוער (שפיטה וענישה). (להלן "חוק-הפלילי")). מטרת ההליך היא שהילד יקח אחריות על מעשיו ויכיר בטעותו.

התוודות- זה פחות קיים בארץ, אבל קיים ברחבי העולם, במקרה זה אנו מפגישים את הפוגע, נפגע, קהילה, משפחה וחברים של הצדדים. ומנסים לדון במה שהיה במטרה שהילד יכיר בטעותו, יבין ויפנים אותה וכך ילמד לעתיד לשפר את דרכיו.

פוגע נפגע- זה גם משהו שקיים (אולי קצת פחות בארץ) ובמסגרת הזאת הפוגע והנפגע מתכנסים יחד (בלווי עו"ס) ודנים ומלבנים את הנעשה. לנפגע חשוב לראות שמכירים בפגיעה שלו, וכאשר הם דנים בזה והפוגע מצטער ומתנצל ולוקח אחריות, גם הנפגע וגם הפוגע מרוויחים מכלך.

גישה טיפולית- מטרתה היא יותר שיקומית ופחות עניין של פוגע-נפגע. הפוגע צריך להוכיח נכונות ויכולת להתמיד בהליך וכן רצון להשתקם. הוא יכול לעבור סדנאות מסוימות, שיחות עם גורמי מקצוע וכל דבר אחר שיגרום לו להכיר בטעותו, ללמוד ממנו ולהבטיח שהוא לא יחזור על זה בעתיד.